

**Nuorisovaltuuston lausunto Opetus- ja kasvatustalautakunnan
palveluverkko suunnitelmasta**

12.3.2026

Järvenpään Nuorisovaltuusto

Tähän lausuntoon Nuorisovaltuusto on kerännyt omia ajatuksiaan ja näkemyksiään opetukseen- ja kasvatukseen liittyvistä asioista ja uudesta palveluverkkosuunnitelmasta. Nuorisovaltuuston jäsenet näkevät tietysti opetukseen liittyvät asiat merkittävämpinä, kuin kasvatukseen liittyviä asioita. Siitä huolimatta olemme saaneet myös kasvatukseen liittyviä näkökulmia ja mielipiteitä. Nuorisovaltuusto on erityisesti huolissaan koulussa tarjottavasta tuesta sekä mielekkyydestä käydä koulussa. Nuorisovaltuusto toteaa, että koulun täytyisi olla mielekäs paikka, jossa käydä viisi kertaa viikossa. Kouluun tulisi lähtökohtaisesti mennä terveenä, ja palata terveenä.

Mikä on sellainen asia, josta nuorten mielestä ei tule tinkiä, vaikka palveluverkkoa jouduttaisiin tiivistämään tai yksiköitä yhdistämään?

Alapuolella on listattu asioita, joista ei pitäisi nuorisovaltuuston mielestä ainakaan tinkiä:

Opetuksen laadusta ja tuen saannista

Opetuksen laatuun sisältyy ryhmäkoot, opettajien määrä suhteessa oppilaisiin, oppimisvaikeuksia tukevia opettajia ja mahdollisia pienryhmiä. Jokaisen nuoren täytyisi saada mahdollisuus opiskella rauhallisessa ja turvallisessa ympäristössä --> mitä enemmän oppilaita --> herkemmin melua --> oppimisen taso voi laskea. Ryhmäkokoja tulisi enemmänkin pienentää. Kaksi pienempää ryhmää ja omat opettajat toimivat paremmin, kuin yksi iso ryhmä, jossa toimii kaksi opettajaa. Pienemmät luokat tarjoavat kaikille oppilaille paremman mahdollisuuden saada henkilökohtaista avustusta sen tarpeessa ja luo myös rauhallisemman oppimisympäristön, jossa työskentely ei häiriinny yhtä helposti.

Opetuksen laatuun vaikuttaa myös siihen käytettävät oppimateriaalit. Niistä ei ole varaa leikata. Oppimateriaalien tulisi olla siinä kunnossa sekä nykyajassa, että nuoret pystyvät oppia nykyaikaisella tavalla. Tilanne ei voi olla se, että nuori ei osaa käyttää esimerkiksi tietokonetta oikein, vain koska tietokoneita ei riitä kaikille niitä tarvitseville.

Tuesta tarkemmin juuri tuohon henkilöstöön liittyen on erittäin tärkeää, että jokaiselle lapsella ja nuorella on juuri riittävästi aikuisia tukemaan oppimisessa ja turvaamaan kouluympäristössä. Missään nimessä ei saisi vähentää liikaa aikuisia nuorten ympäriltä, koska riittävä aikuisten määrä mahdollistaa yksilöllisen tuen, mikä voi parantaa lasten ja nuorten tuloksia ja helpottaa kouluun liittyvissä haasteissa. Riittävä aikuisten määrä tuo myös turvaa koulussa, joka on erittäin tärkeää sen kannalta, että koululaiset viihtyisivät koulussa ja haluaisivat mennä sinne. Tärkeää on siis turvata nuorten tuki, kuraattorit, psykologit sekä kouluvalmentajat, sillä he ovat merkittäviä tukihenkilöitä kouluarjessa. Olisi mahtavaa, jos kouluun mentäessä jokaisen suurin huoli olisi se, että selviääkö sanakokeesta.

Nuorten tulevaisuudenkuvaan vaikuttavat merkittävästi heidän ympärillään olevat aikuiset, kuten vanhemmat, opettajat ja muut tukiverkostot. Sosiaalinen media voi lisätä nuorten kokemaa epävarmuutta, joten kannustavalla koti- ja kouluympäristöllä on suuri merkitys.

Opettajien asenne, kiinnostus oppilaiden hyvinvointiin sekä selkeä ja ystävällinen opetus tukevat nuorten motivaatiota ja uskoa omaan kykyihinkin.

Nuorten mielestä on tärkeää panostaa erityisopetukseen ja oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen. Kokemus siitä, että saa apua eikä jää yksin oppimisen haasteiden kanssa, vahvistaa nuoren luottamusta itseensä ja tulevaisuuteensa. Jos opetuksen laadusta tai tuen saatavuudesta tingitään, se voi pitkällä aikavälillä heikentää koulutuksen tasoa.

Erityisen tuen saatavuudesta

Nuorien mielestä on erittäin tärkeää huolehtia myös erityisen tuen saatavuudesta, koska usein juuri esimerkiksi vaikeista keskittymishäiriöistä kokevien nuorten on haastavaa myös jatkoelämässä ja työelämässä toimia, jos heitä ei ole autettu tarpeeksi peruskoulussa. Tämän vuoksi olisi ehdottoman tärkeää, että erityisestä tuesta ei tingittäisi.

Nuorisovaltuustoa huolehtaa erityistukea antavien opettajien määrä ja resurssit auttaa oppilaita. Jokaisella oppilaalla tulisi olla mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea, mikäli sellaista tarvitsee. Sen ei kuuluisi olla kiinni siitä, miten nuori oppii, vaan siitä kuka häntä tukee ja miten.

Erityisopettajiin ja koulussa tarpeiden huomioimiseen tulisi oikeasti satsata. Positiiviset kokemukset siitä, ettei ole yksin jonkun ongelman tai vaikeuden kanssa ja saa tukea ja tarvitsemaansa apua luo kirkkaampaa tulevaisuuden kuvaa nuorelle. Opetuksen laatuun vaikuttaa suoraan se, onko opettaja selkeä ja ystävällinen. Jos opetuksen laadusta tullaan tinkimää, se tulee aiheuttamaan pitkällä aikavälillä rakoja koulutuksen tasoon.

Lisäksi nuorisovaltuustoa huoletti myös lukitustien teko vasta 9-luokalla. Ne pitäisi tehdä aikaisemmin, jotta ongelmiin voitaisiin yläasteella puuttua nopeammin ja nuoret saisivat tarvitsemansa tuen mahdollisimman nopeasti ja siitä olisi hyötyä nuorelle.

Terveestä ja turvallisesta tilasta

Koulutuksen terveyden ja oppimisen taakkana pitäisi olla se, että kouluun mennään ja koulusta tullaan terveenä pois. Oppiminen menee toissijaiseksi, jos koulujen rakenteelliset haitat aiheuttavat terveydellisiä riskejä.

Koulun tilat vaikuttavat suoraan siihen, miten nuorien oppiminen edistyy. Koulujen paikat ja niiden kunto/pysyvyys. Jos esimerkiksi yläasteita joudutaan yhdistämään joskus, on nuorille taattava silloin vähintään yhtä hyvää opetusta, kuin ennen yhdistymistä. Osille nuorista voi olla vaikeaa sopeutua uuteen paikkaan ja uusien ihmisten ympärille, jolloin on myös helppo altistua esimerkiksi kiusaamisen tai syrjinnän kohteeksi. Nuorena voi olla ahdistavaa tai vaikeampaa solmia uusia ystävyys-suhteita, kuin esimerkiksi lapsena.

Koulun sijainti vaikuttaa kouluikäisten mielekkyydestä mennä kouluun. Jos nuorella tai lapsella on mielestään pitkä matka kouluun, voi olla hankalampaa mennä kouluun. Tämä

vaikuttaa suoraan myös oppimistuloksiin, unen määrään ja jaksamiseen. Unen määrään nuori ei voi itse aina vaikuttaa, joten puhelinta on turha syyttää. Mikäli saisimme pidettyä lapsien ja nuorien koulumatkat kohtuullisina, se edesauttaa koulussa käymistä ja sinne pääsemistä.

On tärkeää huomioida, että mielenterveydelliset haasteet ovat nousseet viime vuosina. Vaikeita haasteita kokevien nuorien ja lapsien olisi tärkeää saada tarvitsemaansa tukea ja ymmärrystä koulussa. Tulisi satsata siihen, että koulussa osataan kohdata haasteita kokeva nuori oikein.

Mielekkyyks koulusta

Nuorisovaltuustoa puhututti paljon mielekkyyks koulusta ja sen vaikutuksesta oppimiseen. Jos koulussa on viihtyisää olla, niin tottakai se mahdollistaa myös parempia tuloksia. Jos koulussa on epämukavaa olla, luonnollisesti sinne ei myöskään halua mennä. Mielekkyyteen vaikuttavat usein juuri koulupäivän pituus, matkat kouluun, ilmapiiri koulussa ja luokassa, miten nuori kohdataan koulussa, saako nuori tarvitsemansa tuen oppimiseen sekä opettajat ja heidän tapansa opettaa. Kotiolot vaikuttavat myös lapsen/nuoren koulunkäyntiin suoraan. Mikäli kotona ei olla kiinnostuneita lapsen koulusta, kannusteta tai tueta, oppiminen lapselle voi tuntua turhalta ja mitättömältä.

Kouluissa kiusatuksi tai syrjityksi tuleminen on lapselle aina vaikea paikka. Siihen tulisi satsata, että lapset saavat tarvitsemansa tuen koulussa, jos kiusaamisen kohteeksi on jouduttu. Jostain syystä yleensä kiusattu joutuu väistämään, esimerkiksi vaihtamaan luokkaa tai jopa koulua. Erityisesti opettajien ja henkilökunnan tulisi tietää miten kohdata kiusaaja nuori/lapsi. Jostain se kumpuaa, että purkaa pahaa oloa muihin. Hänet tulisi myös ohjata esimerkiksi kuraattorille tai koulupsykologille, eikä vain kiusattua osapuolta.

Koulun sijainti ja sen kunto on olennainen osa nuoren koulunkäyntiä. Olisi tärkeää, että koulut ovat hyvässä kunnossa ja tukee oppimista. Järvenpääläiset nuoret toivovat, ettei uusia avokonttorikouluja rakennettaisi. Toivottavasti se on tiedossa, ettei se ole optimaalisin ympäristö opiskella. Koulumatkan pituus vaikuttaa aamu herätyksiin. Mikäli nuorella on pitkä koulumatka, joutuu nuori heräämään silloin aikaisin. Tämä voi kuormittaa nuoren mielenterveyttä ja yleisesti jaksamista paljon. Olisi siis reilua, ettei nuorien saatikka lapsien tarvitse kulkea kaupungin toiselle puolelle kouluun.

Koulupäivän pituus voi olla todella pitkä. Kyllä, aikuiset tekevät keskimäärin kahdeksan tuntisia päiviä arkisin. Nuorille koulunkäynti ei kuitenkaan ole verrattavissa aikuisten työelämään. Koulussa nuorien täytyy vastaanottaa suuria määriä uutta tietoa, joka olisi oleellista sisäistää ja osata tulevaisuudessa. Työnteko on kuitenkin usein rutiinin omaista ja siihen on omat keinot tehdä ne oikein. Nuorisovaltuusto uskoo siihen, jos koulupäivien pituudet olisivat tasapituisia ja ne eivät kestäisi kahdeksaa tuntia, oppimistulokset voisivat olla parempia.

Monet nuoret myös kokevat mielekkääksi mennä kouluun, jos hän tietää tulevansa oikein kohdelluksi. Mikäli nuori on tietoinen siitä, että opettaja tulee torumaan oppilasta mistä tahansa, tai ei kohtaa oppilasta, koulu ei ole hänelle turvallinen tai mukava paikka mennä. Lisäksi nuoret ovat kohdanneet usein suosimista toisia oppilaita kohtaan esimerkiksi paremmin pärjääviä oppilaita kohtaan opettajat saattavat olla mukavampi, minkä ei todellakaan pitäisi olla sallittua. Lähtökohtaisesti olisi hyvä, että nuoret ja lapset haluavat mennä kouluun. Opettajien taidot kohdata erilaisia oppilaita on hyvin tärkeää. Lisäksi opettajien tulisi oikeasti ymmärtää, että kaikki eivät opi samalla tavalla, koska tätä ei nuorien mielestä välillä kaikki opettajat ymmärrä. Mikäli ryhmäkokoja suurennettaisi tai henkilöstöä vähennettäisiin, kaikilla oppilailta ei välttämättä tulisi mahdollisuutta tulla kohdatuksi.

Nuoret ja lapset kokevat kaverisuhteet tärkeiksi ja suureksi osaksi koulunkäyntiä. Sen takia olisi tärkeää, että lapset saavat jatkaa peruskouluun esiopetuksesta ja päiväkodista tuttuun ihmisten kanssa. Tämän lisäksi ryhmäytyminen olisi ihan elintärkeää ja se kohdennettaisiin jokaiselle luokka-asteelle sen ikäpolvelle sopivaksi, eikä esimerkiksi tunnettaisi 9 luokkalaisia leikkimään eläintä, jolla on sama alkukirjain, kuin oppilaalla.

Yleisiä kommentteja liittyen palveluverkkosuunnitelmaan:

Palveluverkkosuunnitelma vaikutti kokonaisuutena varsin hyvin tehdyttä. On hyvä, että Mankalan koulu viimein peruskorjataan, vaikka väistötilat eivät ehkä ole ihanteelliset esim. Matkojen takia monien vanhempien mielestä. Olisi tärkeää saada pitkään suunnitellut kouluhankkeet viimein liikkeelle. Tilat on joka tapauksessa korjattava jossain vaiheessa, ja se on parempi tehdä ennakkoidusti eikä vasta pakon edessä. Sama koskee monia päiväkoteja. Pieni ylimääräinen tilakapasiteetti ei myöskään ole välttämättä huono asia: väljemmät tilat voivat mahdollistaa pienemmät ryhmäkoot ja muuta toimintaa. Säästöjen ei pitäisi heikentää lasten ja nuorten palveluja enempää kuin on pakko.

Palveluverkkosuunnitelma on ylipäätään nuorisovaltuuston mielestä hyvin selkeä ja yksinkertainen. Asiat on tiivistetty hyvin. Myös kaavat, joita käytettiin kuvaamaan esimerkiksi lapsi määriä olivat selkeitä ja hyvin valittuja. Myös "Koonti" dia lopussa on hienosti hoidettu. Se toi erityisesti selkeyttä esitykseen ja oli helpompi hahmottaa kokonaisuutta.

Mielestämme opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkosuunnittelussa tulisi ensisijaisesti huomioida lasten ja nuorten hyvinvointi, sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen.

Haarajoen kouluun liittyen olisi mielestämme todella järkevää siirtää päiväkodin toiminta koululle, koska silloin koulun tilat pääsisivät käyttöön ja muutenkin, jos ajatellaan arkisesti, niin onhan se myös vanhemmille mukavampi viedä pikkulapsensa siihen päiväkotiin samalla, kun voisi saattaa esim. Perheen nuorempiakin kouluun.

Toivoisimme myös, että palveluverkon suunnittelussa huomioidaan väestöennusteiden lisäksi myös lasten arjen toimivuus sekä riittävät resurssit opetukseen ja tukeen.

Varhaiskasvatuksesta

Vaikka nuorisovaltuuston asiat eivät koske varhaiskasvatusta paljoakaan, niin yksi asia, mikä tuli esille päiväkodeista oli ryhmäkokojen väljyys. Olisi hyvä, että pienellä lapsilla olisi paljon tilaa kasvaa ja leikkiä. Lisäksi ne helpottavat henkilökunnan mahdollisuuksia huomioida jokainen lapsi yksilöllisesti. Olisi myös toivottua, että päiväkodit ja koulut pysyisivät erillään. Nuorten näkemyksen mukaan pienet lapset hyötyvät rauhallisemmasta ja heidän ikätaasoinsa suunnitellusta ympäristöstä, kun taas koulut ovat usein suurempia ja vilkkaampia yhteisöjä. Erilliset tilat voivat auttaa varmistamaan, että päiväkotilapsille säilyy turvallinen ja heidän tarpeisiinsa sopiva kasvu- ja oppimisympäristö.

Nuoria myös mietitytti, että pitäisikö vain huonokuntoiset päiväkodit lakkauttaa ja siirtää parempikuntoisiin lähistöllä. Tässä kuitenkin ymmärrettävästi pitäisi huomioida tilakapasiteetit ja kohtuulliset matkat.

Yhteenveto

Nuorisovaltuusto korostaa lausunnossaan, että opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkosuunnittelussa tärkeintä on turvata lasten ja nuorten hyvinvointi, sekä opetuksen laatu. Myös koulun mielekkyys mietityttää paljon. Vaikka kouluverkkoa mahdollisesti tiivistettäisiin, nuorten mielestä opetuksen tasosta, riittävästä tuesta ja turvallisesta oppimisympäristöstä ei saa tinkiä. Erityisesti pienet ryhmäkoot, riittävä määrä opettajia ja muita aikuisia sekä ajantasaiset oppimateriaalit ovat keskeisiä hyvän oppimisen edellytyksiä. Nuorisovaltuusto painottaa myös erityisen tuen merkitystä ja sitä, että oppimisvaikeudet tulisi tunnistaa mahdollisimman varhain, jotta jokainen oppilas saa tarvitsemansa avun ajoissa.

Lausunnossa nostetaan esiin myös koulun ilmapiirin, tilojen kunnon ja kohtuullisten koulumatkojen vaikutus oppimiseen ja jaksamiseen. Nuoret kokevat tärkeäksi, että koulussa on turvallinen ja kannustava ympäristö, jossa oppilaita kohdellaan tasapuolisesti ja jossa kiusaamiseen puututaan tehokkaasti. Koulun viihtyisyys, sopivan mittaiset koulupäivät ja mahdollisuus ylläpitää kaverisuhteita tukevat motivaatiota käydä koulua.

Nuorisovaltuuston mukaan palveluverkkosuunnitelma on kokonaisuutena selkeä ja pääosin hyvin valmisteltu, ja esimerkiksi kouluhankkeiden edistäminen sekä Mankalan koulun peruskorjaus nähdään tärkeinä. Samalla nuoret korostavat, että säästöjen ei tulisi heikentää lasten ja nuorten palveluja enempää kuin on välttämätöntä, vaan päätöksenteossa tulisi ensisijaisesti huomioida lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja hyvään arkeen koulussa.

Meillä on mahtavat lähtökohdat pitää yllä ja parantaa lasten ja nuorten palveluja Järvenpäässä, joten ei anneta säästötoimien ainakaan huonontaa kenenkään palvelutasoa yhtään enempää, kuin on pakko.

Tekijät:

Sara Toiviainen, Ainokerttu Leppänen, Santtu Wilkman, Lucas Conway, Emmi Dementjeff, Hilda Haverinen, Ida Stick, Valtteri Tiirikainen, Viljami Laakkonen, Malak Ateka, Viljami Saarinen, Miika Kangas, Rauto Hautamäki, Salla Österman, Jonas Eriksson, Aino Kauniskangas, Noora Salo

